

PROGRAMACIÓN

DE

VALORES ÉTICOS

(1º y 3º ESO)

Curso: 2020-2021

CPI Aurelio Marcelino Rey García (Cuntis)

Prof.: Francisco Blanco Sanmartín

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN É CONTEXTO	1
2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA Ó LOGRO DAS COMPETENCIAS	2
3. OBXECTIVOS	10
4. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, SELECCIÓN DE MÍNIMOS, TEMPORALIZACIÓN E PROCEDEMENTOS PARA A AVALIACIÓN	
-1º ESO	12
-3º ESO	15
5. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	18
6. PASOS E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL	18
7. METODOLOXÍA E MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	18
8. ACCIÓNS DE EDUCACIÓN EN VALORES E DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA. TEMAS TRANSVERSAIS	19
9. CONTRIBUCIÓN AO PROXECTOS LECTOR E LINGÜÍSTICO DE CENTRO	19
10. CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO	20
11. MATERIAIS DIDÁCTICOS	20
12. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS	20
13. AVALIACIÓN DA PRÁCTICA DOCENTE. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN	21
14. MEDIDAS ANTES A INCIDENCIA NEGATIVA DA COVID	22

1.- Introducción e contexto.

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade. Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

O CPI Aurelio Marcelino Rey García foi creado segundo a Lei xeral de educación de 1970 para impartir Ensinanza Xeral Básica (EXB). Nun principio, o centro estaba dividido en dous edificios (un deles estaba na praza da feira), en cuxas instalacións se impartía a Educación Prescolar e Ciclo Inicial de EXB mentres que no centro da rúa da Palma, impartíanse o resto dos niveis (Ciclo Medio e Ciclo Superior). Coa entrada en vigor da LOXSE e a ampliación da escolaridade obrigatoria ata os 16 anos, o centro experimentou unha ampliación para acoller a todas as etapas do ensino obrigatorio básico e produciuse a unificación no mesmo centro de todas as etapas que se imparten actualmente. O Decreto 7/1999 creou os CPI, pasando desde entón a denominarse CPI Aurelio Marcelino Rey García. O centro está situado na rúa José María Lastra no centro do Concello de Cuntis.

O alumnado que acode a este centro é de extracción socio-económica media e baixa. Hai varios casos de familias moi desfavorecidas, da maioría das cales provén un alumnado con serias dificultades de aprendizaxe, debido, entre outros factores, á situación familiar. Así mesmo, tamén temos un alto número de alumnado procedente de familias desestruturadas que, xunto cos anteriores, conforman a maior parte do alumnado con déficit de éxito escolar. O alumnado de procedencia estranxeira é escaso, mais o que hai intégrase con relativa facilidade.

A lingua de relación e uso diario é maioritariamente o galego aínda que se ten detectado no Plan lingüístico un aumento do uso inicial do castelán.

No CPI Aurelio Marcelino Rey García durante o curso 2020/2021 a materia de Valores Éticos será impartida varios profesores que non son especialistas nesta área: Francisco Blanco, de Lingua castelá e literatura (impartirá en 1º e 3º da ESO), Martín Pellitero, de Física e Química (impartirá en 2º da ESO) e Armando Salvaterra, de Tecnoloxía (impartirá en 4º da ESO).

A ratio de alumnos na materia de Valores éticos é a seguinte para os cursos de 1º e 3º da ESO.

En 1º da ESO contamos con 13 alumnos/as.

En 3º da ESO son 19 alumnos/as.

2.- Contribución da materia ó logro das competencias.

Segundo se recolle na Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, a LOMCE. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está na súa propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas, e da capacidade dialóxica para comprender os puntos de vista alleos e aprender deles. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o nonestancamento. Para a reflexión ética, ademais, é necesario coñecer e dialogar con pensadores/as que, coas súas teorías antropolóxicas, éticas e políticas, foron moldeando tanto a nosa cultura como os valores de respecto, non-violencia, liberdade, igualdade entre as persoas, solidariedade e pluralismo; valores que son o corazón da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH). É desde eses valores como tamén se analiza o traballo científico e tecnolóxico, polo que tamén se traballa a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, non desde unha perspectiva substantiva, pero si desde a análise da actividade científico-tecnolóxica como actividade que debe ser acorde a valores éticos universais, tanto nos seus procedementos como nos resultados que dela se poidan obter. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia dixital, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

A continuación, recóllense os estándares de aprendizaxe da materia que contribúen a adquisición das competencias clave.

1.- COMPETENCIA en COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA.

1º ESO

VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.

VEB2.2.1. Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en que vive.

VEB2.3.1. Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos. VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas.

VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilízalos de forma natural na súa relación coas demais persoas.

VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersonal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilízalas no momento adecuado.

VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.

VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.

VEB3.4.1. Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas.

VEB5.1.1. Explica e aprecia en que consiste a dignidade que esta declaración recoñece ao ser humano como persoa, posuidora duns dereitos universais, inalienables e innatos, mediante a lectura do seu preámbulo.

VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.

3º ESO

VEB4.1.2. Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática.

VEB4.1.3. Describe o significado dos seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc.

VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo.

VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.

VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.

VEB4.6.2. Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".

VEB4.6.3. Identifica e valora as funcións e as características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II.

VEB5.4.1. Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira:

Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a nondiscriminación.

Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais.

Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade.

Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas.

Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais.

Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.

VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.

VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.).

2.- COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIAS BÁSICAS EN CIENCIA E TECNOLOXÍA

1º ESO

VEB3.2.1. Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que estas teñen na vida das persoas.

VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.

3º ESO

VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.

VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.

VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.).

3.- COMPETENCIA DIXITAL

1º ESO

VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.

VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.

3º ESO

VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas. VEB5.2.1. Elaborar en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.

VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.

VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).

VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.

4.- COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS.

1º ESO

VEB1.1.3. Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".

VEB1.2.1. Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida.

VEB1.3.1. Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa construción, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano.

VEB1.4.1. Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade.

VEB1.5.3. Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e a perseveranza, entre outras.

VEB1.6.2. Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras.

VEB2.1.1. Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral.

VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.

VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, utilizando soportes informáticos.

VEB2.2.3. Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais.

VEB2.5.2. Aмосa, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc.

VEB2.6.1. Identifica a adquisición das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc.

VEB2.6.2. Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.

VEB2.6.3. Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia.

VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.

VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.

VEB3.2.1. Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que estas teñen na vida das persoas.

VEB3.4.2. Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.

VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.

VEB3.5.1. Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.

VEB3.6.1. Destaca algunhas das consecuencias negativas que, a nivel individual e comunitario, ten a ausencia de valores e normas éticas, tales como o egoísmo, a corrupción, a mentira, o abuso de poder, a intolerancia, a insolidariedade, a violación dos dereitos humanos, etc.

VEB3.6.2. Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.

VEB5.2.1. Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.

VEB5.2.2. Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc.

VEB5.2.3. Emprende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos.

VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.

3º ESO

VEB4.1.1. Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH.

VEB4.1.4. Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder lexislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.

VEB4.2.1. Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado.

VEB4.2.2. Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagogia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.

VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo.

VEB4.4.1. Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.

VEB4.5.1. Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios

VEB4.5.3. Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns e as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.

VEB4.5.4. Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.

VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.

VEB4.7.1. Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.

VEB4.7.2. Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandegueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).

VEB5.2.1. Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.

VEB5.3.1. Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.

VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.

VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).

VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.

5.- COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS

3º ESO

VEB5.2.3. Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.

VEB5.3.3. Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade.

VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.

VEB5.5.1. Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).

6.- COMPETENCIA EN APRENDER A APRENDER

1º ESO

VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, utilizando soportes informáticos.

EB2.4.1. Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema.

VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilizalos de forma natural na súa relación coas demais persoas.

VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilizalas no momento adecuado.

VEB3.3.2. Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade, que nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.

VEB3.4.2. Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.

VEB3.6.2. Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.

VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.

3º ESO

VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.

VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas. VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións

VEB5.3.2. Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao extremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc.

VEB5.4.1. Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira:

Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a nondiscriminación.

Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais.

Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade.

Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas.

Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais.

Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.

VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).

VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.

7.- COMPETENCIA EN SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

1º ESO

VEB2.1.3. Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.

VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas.

VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilízalas no momento adecuado.

VEB3.6.2. Emrende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.

VEB5.2.3. Emrende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos.

3º ESO

VEB4.5.2. Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.

VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións

VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.

VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.).

3.- Obxectivos.

Neste apartado recollense os obxectivos, sinalando en negrita aqueles aos que a materia de Valores éticos contribúe dun xeito máis significativo. A materia de Valores éticos ao longo destes dous cursos terá como finalidade acadar os seguintes obxectivos conforme ao aparecido no DOG Núm. 120 do Luns, 29 de xuño de 2015:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.**
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.**
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.**
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concebir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

- g)** Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h)** Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i)** Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- j)** Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- k)** Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- l)** Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- m)** Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- n)** Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4.- Estándares de aprendizaxe, selección de mínimos, temporalización e procedementos para a avaliación.

Neste apartado presentanse táboas resumindo os elementos do currículo, sinálanse en negra os estándares considerados mínimos na materia. Cada estándar aparece indicado no momento que se traballará ao longo do curso, o procedemento utilizado para a avaliación e a % que suporá na cualificación da materia.

1º ESO

CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE - TEMPORALIZACIÓN

UNIDADES DIDÁCTICAS						
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesións
1ª A V A L I A C I Ó N	1	B1	A dignidade da persoa	Tema 1 do libro de texto de referencia	Set./Out.	3
		B1.1.	O concepto problemático de persoa. Significado etimolóxico.			
		B1.2.	Características da persoa: independencia, racionalidade e liberdade.			
	2	B1.3.	Dignidade da persoa: a persoa como ser moral.	Tema 2 do libro de texto de referencia	Out.	4
		B1.4.	Adolescencia: crise de identidade, formación de grupos e influencia do grupo no/na adolescente.			
		B1.5.	Desenvolvemento da autonomía persoal na adolescencia. Control da conduta e escolla de valores éticos.			
		B1.6.	Personalidade: factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno ambiental que inflúen na súa construción. Capacidade de autodeterminación no ser humano.			
	3	B1.7.	A razón e a liberdade na estruturación da personalidade e na escolla dos valores éticos que a conformarán.	Tema 3 do libro de texto de referencia	Nov.	4
		B1.8.	A intelixencia emocional e o seu papel no desenvolvemento moral da persoa.			
		B1.9.	Emocións, sentimentos e vida moral.			
		B1.10.	Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.			
	4	B1.11.	Habilidades emocionais segundo Goleman.	Tema 4 do libro de texto de referencia	Nov. / Dec.	4
		B1.12.	Habilidades emocionais e virtudes éticas.			
		B1.13.	Introspección: autoñeñemento, autocontrol e autonomía.			
		B1.14.	Construción da identidade propia consonte valores éticos.			
B1.15.		Persoa como proxecto vital.				

	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesións
2ª A V A L I A C I Ó N	5	B2	A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais	Tema 5 do libro de texto de referencia	Xan. / Feb.	5
		B2.1.	A natureza social do ser humano.			
		B2.2.	Relación dialéctica entre individuo e sociedade.			
		B2.3.	Os valores éticos como guías das relacións interpersoais na sociedade.			
		B2.4.	Proceso de socialización: interiorización de valores e normas morais.			
	6	B2.5.	Valores inculcados polos axentes sociais na configuración da personalidade.	Tema 6 do libro de texto de referencia	Feb. / Mar.	4
		B2.6.	Necesidade da crítica racional para alcanzar valores éticos universais, exemplificados na DUDH e baseados na dignidade humana.			
		B2.7.	Diferenza entre a vida privada (regulada pola ética) e a vida pública (regulada polo dereito). Límites da liberdade nos dous ámbitos.			
		B2.8.	Habilidades emocionais de Goleman e valores éticos que atinxen ás relacións humanas.			
	7	B2.9.	Asertividade fronte a agresividade e a inhibición.	Tema 7 do libro de texto de referencia	Mar.	4
		B2.10.	Asertividade e respecto á dignidade das outras persoas.			
		B2.11.	Asertividade e outras habilidades sociais.			
		B2.12.	Valores e virtudes éticas nas relacións interpersoais.			
B2.13.		Deber moral e cívico do auxilio.				

	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización	
					Mes	Sesiões
3 a A V A L I A C I O N	8	B3	A reflexión ética	Tema 8 do libro de texto de referencia	Abr.	3
		B3.1.	Diferenzas entre ética e moral. Importancia da reflexión ética.			
		B3.2.	Conduta instintiva animal e o comportamento racional, libre e moral do ser humano.			
		B3.3.	Liberdade e concepto de persoa.			
	9	B3.4.	Influencia na liberdade da intelixencia e da vontade.	Tema 9 do libro de texto de referencia	Abr./Maio	3
		B3.5.	Factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación.			
		B3.6.	Valores. O seu papel na vida individual e colectiva.			
	10	B3.7.	Clases de valores.	Tema 10 do libro de texto de referencia	Maio	4
		B3.8.	Xerarquías de valores.			
		B3.9.	Carácter distintivo dos valores éticos.			
		B3.10.	Valores e normas éticas, e os seus efectos beneficiosos para a persoa e para a comunidade.			
	11	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos.	Tema 1 do libro de texto de referencia	Maio/Xuño	3
		B5.1.	Preámbulo da DUDH: a dignidade das persoas como fundamento dos seus dereitos universais, inalienables e innatos.			
B5.2.		Dereitos da muller: patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e desigualdade de xénero.				
12	B5.3.	Dereitos da infancia.	Tema 8 do libro de texto de referencia	Xuño	2	
	B5.4.	Organizacións que traballan polos dereitos humanos: institucións internacionais e ONG.				

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

Temporalización					Estándares de aprendizaxe		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación				
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Mín. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos			
								Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
1	B1.1. B1.2. B1.3.	B1.1.	VEB1.1.1.	CCL	Signala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando o seu significado etimolóxico.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.1.2.	CCL	Describe as características principais da persoa: substancia independente, racional e libre.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.1.3.	CSC	Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".	50%	10%	25%	25%	25%	25%
2	B1.4.	B1.2.	VEB1.2.1.	CAA CSC	Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.2.2.	CSIEE	Elabora conclusións sobre a importancia que ten para o/a adolescente desenvolver a autonomía persoal e ter o control da súa propia conduta conforme aos valores éticos libremente elixidos.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
	B1.6.	B1.3.	VEB1.3.1.	CSC CSIEE	Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa construción, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B1.7.	B1.4.	VEB1.4.1.	CSC	Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar os seus propios actos a estrutura da súa personalidade.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
3			VEB1.4.2.	CSIEE	Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integrais na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
	B1.8. B1.9. B1.10.	B1.5.	VEB1.5.1.	CCL	Define a intelixencia emocional e as súas características, valorando a súa importancia na construción moral do ente humano.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.5.2.	CCL	Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.5.3.	CAA CSC CSIEE	Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e a perseveranza, entre outras.	50%	10%	25%	25%	25%	25%

4	B1.11. B1.12. B1.13	B1.6.	VEB1.6.1.	CAA	Comprende en que consisten as habilidades emocionais que, segundo Goleman, debe desenvolver o ser humano, e elabora un esquema explicativo arredor do tema, en colaboración en grupo.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.6.2.	CSS	Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.6.3.	CAA	Emprega a introspección como medio para recoñecer as propias emocións, os sentimentos e os estados de ánimo, coa finalidade de ter un maior control deles e ser capaz de automotivarse, converténdose no dono da propia conduta.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B.1.14. B1.15.	B1.7.	VEB1.7.1.	CSIEE	Toma conciencia e aprecia a capacidade que posúe para modelar a propia identidade e facer de si mesmo/a unha persoa xusta, sincera, tolerante, amable, xenerosa, respectuosa, solidaria, honesta, libre, etc., nunha palabra, digna de ser apreciada por si mesmo/a.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB1.7.2.	CSIEE	Deseña un proxecto de vida persoal conforme o modelo de persoa que quere ser e os valores éticos que desexa adquirir, facendo que a súa propia vida teña un sentido.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
5	B2.1. B.2.2. B.2.3.	B2.1.	VEB2.1.1.	CSC	Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.1.2.	CCL CSC	Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.1.3.	CD CSIEE	Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B2.4. B2.5. B2.6.	B2.2.	VEB2.2.1.	CCL	Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en que vive.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
6			VEB2.2.2.	CAA CD CSC	Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da personalidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, utilizando soportes informáticos.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.2.3.	CSC	Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B2.7.	B2.3.	VEB2.3.1.	CCL	Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos.	100%	10%	25%	25%	25%	25%

	B2.8.	B2.4.	VEB2.4.1.	CAA	Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B2.9. B2.10. B2.11.	B2.5.	VEB2.5.1.	CCL CSIEE	Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.5.2.	CSC	Amosa, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
7			VEB2.5.3.	CAA CCL	Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilizarlos de forma natural na súa relación coas demais persoas.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.5.4.	CAA CCL CSIEE	Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominar e poder utilizarlos no momento adecuado.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B2.12 B2.13	B2.6.	VEB2.6.1.	CSC	Identifica a adquisición das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
8			VEB2.6.2.	CSC	Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB2.6.3.	CSC	Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B3.1.	B3.1.	VEB3.1.1.	CSC	Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB3.1.2.	CSC	Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B3.2.	B3.2.	VEB3.2.1.	CMCCT CSC	Distingue entre a conduta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando consecuencias que estas teñen na vida das persoas.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
B3.3. B3.4.	B3.3.	VEB3.3.1.	CCL	Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.	50%	10%	25%	25%	25%	25%	

9	B3.5.										
			VEB3.3.2.	CAA	Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade, que nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB3.3.3.	CCL CD CMCCT	Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audio visuais.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B3.6. B3.7. B3.8.	B3.4.	VEB3.4.2.	CAA CSC	Procura e selecciona información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
10			VEB3.4.3.	CD CSC	Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B3.9.	B3.5.	VEB3.5.1.	CSC	Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B3.10.	B3.6.	VEB3.6.1.	CSC	Destaca algunhas das consecuencias negativas que, a nivel individual e comunitario, ten a ausencia de valores e normas éticas, tales como o egoísmo, a corrupción, a mentira, o abuso de poder, a intolerancia, a insolidariedade, a violación dos dereitos humanos, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB3.6.2.	CAA CSC CSIEE	Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e social.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
11	B5.1.	B5.1.	VEB5.1.1.	CLL	Explica e aprecia en que consiste a dignidade que esta declaración recoñece ao ser humano como persoa, posuidora duns dereitos universais, inalienables e innatos, mediante a lectura do seu preámbulo.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B5.2.	B5.2.	VEB5.2.1.	CSC	Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.2.2.	CSC	Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.2.3.	CSC CSIEE	Emprende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalia os resultados obtidos.	100%	10%	25%	25%	25%	25%
12			VEB5.3.1.		Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.	50%	10%	25%	25%	25%	25%

3º ESO

CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE - TEMPORALIZACIÓN

UNIDADES DIDÁCTICAS									
	U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización				
					Mes	Sesións			
A V A L I A C I Ó N	1	B4	A xustiza e a política	Tema 1 do libro de texto de referencia	Set./Out.	4			
		B4.1.	A democracia como forma de goberno na que se plasman os principios éticos da DUDH.						
		B4.2.	O Estado de dereito.						
		B4.3.	Léxico da unidade: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc.						
	2	B4	A xustiza e a política	Tema 2 do libro de texto de referencia	Out.	3			
		B4.4.	División de poderes. A proposta de Montesquieu e a súa función de control do Estado por parte da cidadanía.						
		B4.5.	Deber moral da participación cidadá no exercicio da democracia.						
	B4.6.	Riscos de democracias que violen os dereitos humanos.							
	3	B4	A xustiza e a política	Tema 3 do libro de texto de referencia	Nov.	3			
		B4.7.	A Constitución española: valores éticos nos que se fundamenta e conceptos preliminares que establece.						
		B4.8.	Dereitos e liberdades públicas fundamentais na Constitución española.						
	B4.9.	Adecuación da Constitución española aos principios éticos da DUDH.							
4	B4	A xustiza e a política	Tema 4 do libro de texto de referencia	Nov./Dec.	4				
	B4.10.	Deberes cidadáns na Constitución española.							
B4.11.	Responsabilidade fiscal e principios reitores da política social e económica na Constitución española.								

UNIDADES DIDÁCTICAS						
U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización		
				Mes	Sesións	
2ª A V A L I A C I Ó N	5	B4	A xustiza e a política	Tema 5 do libro de texto de referencia	Xan.	3
		B4.12.	Estatuto de Autonomía de Galicia: título preliminar; título primeiro, capítulos I e II.			
	6	B4	A xustiza e a política	Tema 6 do libro de texto de referencia	Feb.	3
		B4.13.	Desenvolvemento histórico da Unión Europea (UE): obxectivos e valores éticos en que se fundamenta, de acordo coa DUDH			
		B4.14.	Logros alcanzados pola UE en beneficio dos seus cidadáns e das súas cidadás.			
	7	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos	Tema 7 do libro de texto de referencia	Feb./Mar.	3
		B5.1.	Relación entre ética e dereito.			
		B5.2.	Relación entre legalidade e lexitimidade.			
	8	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos	Tema 8 do libro de texto de referencia	Mar.	3
		B5.3.	Xustificación das normas xurídicas.			
		B5.4.	Convencionalismo dos sofistas			

UNIDADES DIDÁCTICAS						
U.D.	Bloque	Contido	Material de ref. (libro de texto, outros...)	Temporalización		
				Mes	Sesións	
3ª A V A L I A C I Ó N	9	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos	Tema 9 do libro de texto de referencia	Abr.	3
		B5.5.	Iusnaturalismo. Iusnaturalismo de Locke.			
		B5.6.	Iuspositivismo de Kelsen.			
	10	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos	Tema 10 do libro de texto de referencia	Mai.	3
		B5.7.	Elaboración da DUDH e creación da ONU. Circunstancias históricas, obxectivos de ambos os acontecementos e papel da DUDH como código ético de conduta dos estados.			
		B5.8.	Estrutura da DUDH: os seus artigos e os tipos de dereito.			
	11	B5	Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos	Tema 11 do libro de texto de referencia	Mai.	1
		B5.9.	Xeracións de dereitos e feitos históricos que influíron no seu desenvolvemento.			
		B5.10.	Problemas aos que se enfronta o exercicio dos dereitos civís e políticos da DUDH.			
	12	B6	Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía	Tema 12 do libro de texto de referencia	Xuñ.	3
		B6.1.	Necesidade de criterios éticos na investigación científica.			
		B6.1.	Progreso científico-técnico. Valores éticos.			

GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

Temporalización					Estándares de aprendizaxe		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación				
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Min. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos			
								Traballo			
								Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
1	B4.1.	B4.1.	VEB4.1.1.	CSC	Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B4.2.		VEB4.1.2.	CCL	Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B4.3.		VEB4.1.3.	CCL	<u>Describe o significado dos seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadanía/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
2	B4.4.	B4.1.	VEB4.1.4.	CSC	Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder lexislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B4.5.	B4.2.	VEB4.2.1.	CSC	<u>Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
	B4.6.		VEB4.2.2.	CSC CSIEE	Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagogia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
3	B4.7.	B4.3.	VEB4.3.1.	CCL CSC	<u>Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.3.2.	CCL	Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B4.8.	B4.4.	VEB4.4.1.	CSC	Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.5.1	CSC	Cofece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica.	50%	10%	25%	25%	25%	25%

B4.9.	B4.5.	VEB4.5.2.	CCL CSIEE	Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
		VEB4.5.3.	CSC	<u>Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
		VEB4.5.4.	CSC	Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.	50%	10%	25%	25%	25%	25%

Temporalización					Estándares de aprendizaxe		Criterios de cualificación e instrumentos de avaliación				
UD	Contido	Criterio	Estándar	Comp. Clave	Estándares de aprendizaxe	Grao Min. Cons.	Peso Cualif	Instrumentos			
								Traballo			
								Trab. Ind.	Trab. Grupo	Cad. Clase	Obs. aula
4	B4.10. B4.11.	B4.5.	VEB4.5.1	CSC	Cofece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.5.2.	CCL CSIEE	Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.5.3.	CSC	<u>Achega razóns para xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.5.4.	CSC	Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
5	B4.12	B4.6.	VEB4.6.1.	CAA CSC	<u>Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.6.2.	CCL	Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.6.3.	CCL	<u>Identifica e valora as funcións e as características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
6	B4.13. B4.14.	B4.7.	VEB4.7.1.	CSC	Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB4.7.2.	CSC	<u>Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandagueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
7	B5.1. B5.2.	B5.1.	VEB5.1.1.	CAA CD	<u>Busca e selecciona información en páxinas web para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas.</u>	50%	10%	25%	25%	25%	25%
						100%	10%	25%	25%	25%	25%
8	B5.3. B5.4.	B5.2.	VEB5.2.1.	CD CSC	Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
9	B5.5. B5.6.	B5.2.	VEB5.2.1.	CD CSC	Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.2.2.	CCEC	Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", describindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico, e elabora conclusións argumentadas arredor deste tema.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.2.3.	CCEC	Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.2.4.	CAA CD CSIEE	<u>Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.</u>	100%	10%	25%	25%	25%	25%
10	B5.7.	B5.3.	VEB5.3.1.	CSC	Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.3.2.	CAA	Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao extremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.3.3.	CCEC	Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B5.8.	B5.4.	VEB5.4.1.	CAA CCL	Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira: – Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a non-discriminación. – Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais. – Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade. – Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas. – Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais. Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB5.4.2.	CCEC CSC CSIEE	Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
11	B5.9.	B5.5.	VEB5.5.1.	CCEC	Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).	50%	10%	25%	25%	25%	25%
	B5.10.	B5.6.	VEB5.6.1.	CAA CD CSC	Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).	50%	10%	25%	25%	25%	25%

12	.B6.1.	B6.1.	VEB6.1.1.	CAA CD CMCCT CSC	Obtén e selecciona información, traballando en colaboración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.	50%	10%	25%	25%	25%	25%
			VEB6.1.2.	CCL CMCCT	Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.	100%	10%	25%	25%	25%	25%

5.- CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

O proceso de avaliación e cualificación desta materia está condicionado polo control diario do seu traballo e facer un seguimento no caderno do profesorado.

Como se recolle no apartado anterior o alumnado fará diferentes traballos-teóricos ao longo do curso, nalgún caso individuais, pero principalmente en grupo, aproveitando dinámicas e estruturas da aprendizaxe cooperativa. A realización destes traballos levarase a cabo seguindo o material proporcionado pola editorial Anaya para esta materia, en cada un dos cursos, coa particularidade de que en 1º da ESO empregaranse tamén recursos teórico-prácticos ofertados desde Edixgal.

O alumnado que acade os estándares mínimos da materia coa realización destes traballos non precisará realizar unha proba teórica do final do trimestre, que se extraerá do material de apoio ao profesorado facilitado pola editorial Santillana. A proba teórica, de ser o caso, constituirá o 100% da cualificación da avaliación.

Queda ó criterio do profesor a posibilidade de substituír o traballo en grupo por unha proba escrita, dependendo da efectividade e da oportunidade do devandito traballo grupal segundo as circunstancias xeradas pola COVID.

A avaliación ordinaria de xuño será o resultado de facer a media aritmética da cualificación dos tres trimestres do curso.

6.- PASOS E INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN INICIAL.

Ao comezo de curso levaranse a cabo dinámicas que nos permitan coñecer o nivel de partida do alumnado nos contidos a traballar na materia. En momentos puntuais, ao inicio de contidos específicos como as habilidades emocionais aproveitaremos a primeira sesión para coñecer as habilidades iniciais e modificar as propostas que levaremos a cabo nese bloque.

7.- METODOLOXÍA E MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As sesións da materia de valores éticas serán moi participativas, a disposición do alumnado tentaremos que favoreza o diálogo e a comunicación, situados en círculo cando as tarefas propostas o permitan.

As dinámicas e estruturas da aprendizaxe cooperativa farán que traballen en parellas ou pequenos grupos na maioría das sesións. Non será posible respetar os equipos base organizados en cada grupo-clase debido ao pouco alumnado que elixe esta materia, pero atendendo ao mesmo criterios propostos na aprendizaxe cooperativa utilizaremos grupos heteroxéneos onde se reúnan persoas máis capaces de dar axuda con outras que precisan desta axuda en diferentes facetas. Os grupos non permanecerán estables ao longo do curso, modificándose en cada trimestre.

8.- ACCIÓNS DE EDUCACIÓN EN VALORES E CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA. TEMAS TRANSVERSAIS.

Como o seu nome indica esta materia contribúe totalmente á educación en valores do noso alumnado e dentro da mesma abórdanse os temas transversais.

No CPI Aurelio Marcelino Rey García, a comisión de Convivencia, selecciona sempre un tema transversal que se traballará durante o curso 2020/2021. Por este motivo dende a materia de valores éticos seleccionaremos materiais audiovisuais relacionados co tema elixido e traballaremos diferentes contidos dende a perspectiva dos Dereitos Humanos.

9.- CONTRIBUCIÓN AOS PROXECTOS LECTOR E LINGÜÍSTICO DE CENTRO.

De xeito xeral a materia de valores éticos contribúe ao proxecto lector respectando a lectura silenciosa de 25 minutos que ese documento establece para todo o curso.

As actividades específicas a realizar na materia son:

- Lecturas en voz alta de contos e pequenos relatos durante as sesións para o traballo dalgúns contidos nas clases.
- Lectura de fragmentos do libro de Fernando Savater, *Ética para Amador*, diferenciados segundo os contidos de cada curso.
- Lectura e análise da *Declaración Universal dos Dereitos Humanos*. Uso de fragmentos diferenciados segundo os contidos de cada curso.
- Lecturas do libro de texto da editorial Anaya. (1º e 3º da ESO).

- Lecturas do libro dixital de Edixgal (1º da ESO).

- Lectura de contos breves de distintos autores que traten aspectos relacionados co currículo de cada curso. Por exemplo, os contos de Italo Calvino recopilados en *Gran bonanza de las Antillas*.

10.- CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.

O alumnado co aulas Abalar, 1º da ESO, aproveitarán os dispositivos netbook das aulas para traballar durante as sesións de valores éticos.

En 3º da ESO, traballarase cos recursos dixitais da aula (ordenador do profesor e pizarra dixital) para a proxección de material audiovisual que serva de complemento ós contidos teórico-prácticos da materia. Deste xeito traballarase moito con audiovisuais de campañas publicitarias, documentais, curtametraxes e películas con mensaxes claras e suxerentes sobre a variedade temática da materia.

Os traballos principais da materia, os que nos servirán para avaliar os estándares mínimos, solicitaranse en formato dixital. E ao longo do trimestre todo o alumnado terá que facer a lo menos unha exposición para toda a clase con apoio de presentación en formato dixital.

11.- MATERIAIS DIDÁCTICOS.

Como queda reflexado en apartados anteriores, non se empregará un único recurso que proporcione contido teórico sobre a materia, recorrendo o profesor a libros en papel, fotocopias, o libro dixital (o alumnado de 1º da ESO) e calquera apoio audiovisual.

O material audiovisual dispoñible na biblioteca do centro e nos recursos da rede de internet (youtube, principalmente) utilizarase nas clases de valores éticos para facer unha abordaxe motivante para o alumnado.

12.- ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS.

Esta sección queda supeditada ó protocolo COVID e a súas directrices, así coma á evolución da pandemia. Polo tanto, as posibles saídas quedarán cinguidas ó entorno de Cuntis, non podendo ser concretadas máis que a moi curto prazo.

13.- AVALIACIÓN DA PRÁCTICA DOCENTE. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN.

Ademais da autoavaliación diaria da programación e a práctica docente, recollida no diario de sesións da profesora. A avaliación da función docente complementarase coa valoración do alumnado utilizando escalas de valoración.

ESCALA DE VALORACIÓN	1	2	3	4
O contido desta UD ou trimestre pareceume interesante				
O contido desta UD ou trimestre foi divertido e motivante				
As actividades realizadas permitíronme mellorar				
Aproveitabamos o tempo de sesión				
As explicacións da profesora eran axeitadas e claras				
A profesora preocupase de modificar as tarefas para que todos podamos acadar os obxectivos				
A profesora axuda aos que máis o necesitan e felicítanos polo traballo ben feito				
Os recursos materiais e instalacións son axeitados para as actividades propostas				
OBSERVACIÓNS E PROPOSTAS DE MELLORA :				

ANEXO I

RÚBRICA DE AVALIACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

DATA:	
CURSO:	
NOMES DO ALUMNADO QUE REALIZA O TRABALLO ESCRITO:	

TÍTULO DO TRABALLO ESCRITO: _____

0 = mal 1 = regular 2 = ben 3 = moi ben 4 = excelente

CRITERIOS VALORACIÓN TRABALLOS ESCRITOS	0	1	2	3	4	TOTAL sobre 10
1. O escrito é claro, identifica os obxectivos e ideas principais.						
2. A presentación das ideas é organizada e coherente.						
3. O escrito inclúe todas as partes ou elementos do tema ou tarefa asignada.						
4. O grupo demostra dominio do tema ou materia da presentación ao explicar con propiedade o contido e non incorrer en erros.						
5. As ideas ou argumentos da presentación están ben fundamentadas nos recursos presentados, consultados ou discutidos en clase.						
6. O resumo dos puntos principais e/ou a presentación das conclusións é claro e apropiado e cúmplíronse os obxectivos ou propósitos anunciados na introdución.						

7. O escrito demostra orixinalidade.							
8. Utilízase unha linguaxe apropiada con corrección sintáctica e gramatical; utiliza vocabulario preciso, correcto e apropiado.							
9. Contén oracións e parágrafos ben construídos que facilitan a lectura e comprensión do escrito.							
10. O escrito está ben editado e presentado segundo o formato solicitado. Non se entrega con atraso.							
Media do total sobre 10							

TOTAL sobre 10: para 0 é 0, para 1 é 2,5, para 2 é 5, para 3 é 7,5 e para 4 é 10

Comentarios adicionais do profesorado:

14.- MEDIDAS ANTES A INCIDENCIA NEGATIVA DA COVID.

No caso dunha incidencia negativa da COVID no desenvolvemento normal da actividade escolar, botarase man dos recursos TIC para que a incidencia negativa sexa de menor impacto posible. Con esa finalidade están preparadas como alternativas de docencia semipresencial ou non presencial, o recurso de videoconferencia Cisco Webex, a propia ferramenta Edixgal, a Aula Virtual do centro, os medios do Espazo Abalar da consellería e mesmo a app Tokapp Escolar.